

650

754

Etički komitet JU Psihijatrijska bolnica KS i JU Zavod za bolesti ovisnosti KS
Sarajevo, Nahorevska 248, tel. 033 561 505, E-mail: info@jagomir.ba;
Nahorevska 173, tel. 033 257 750, E-mail: zalcnarc@bih.net.ba

Sarajevo, 20.03.2019. godine

KANTON SARAJEVO
Skupština Kantona Sarajevo
Predsjedavajući Skupštine KS
Gosp. Elmedin Konaković

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
KANTON SARAJEVO
DNE 25-03-2019
01

Predmet: Odgovor na zastupničko pitanje gosp. Damira Nikšića

Poštovani gosp. Konaković,

Na Vaše traženje, dostavljamo Vam odgovor na zastupničko pitanje, koje se referiše na mobing na radnom mjestu, s molbom da isto proslijedite uvaženom zastupniku gosp. Damiru Nikšiću.

S poštovanjem,

Pri
SUB
Predsjed
POKRAJAC
KANTON SARAJEVO
ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOST
etičkog komiteta:
Prim. dr Miloš Pokrajac

Etički komitet JU Psihijatrijska bolnica KS i JU Zavod za bolesti ovisnosti KS

Sarajevo, Nahorevska 248, tel. 033 561 505, E-mail: info@jagomir.ba;

Nahorevska 173, tel. 033 257 750, E-mail: zalcnarc@bih.net.ba

Sarajevo, 20.03.2019. godine

KANTON SARAJEVO

Skupština Kantona Sarajevo

Gosp. Damir Nikšić, poslanik

Predmet: Odgovor na zastupničko pitanje gosp. Damira Nikšića

Poštovani gosp. Nikšić,

Zajednički Etički komitet JU Psihijatrijska bolnica Kantona Sarajevo i JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj 20.03.2019. godine, razmatrao je dopis koji je dostavljen putem Predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo, a koji je vezan za vaše zastupničko pitanje o mobingu na radnom mjestu.

S tim u vezi, obavještavamo vas da sadržaj ovakvog upita **nije u nadležnosti ovog Etičkog komiteta jer se ne tiče djelatnosti kojom se E.K. bavi**. Primarni interes E.K. je dobrobit mentalno oboljele osobe, zaštita njegovih ljudskih prava te utvrđivanje postojanja eventualne povrede tih prava, a u skladu s Kodeksom medicinske etike i deontologije i Poslovníkom o radu Etičkog komiteta.

Konstatovali smo da su vaša pitanja teoretskog karaktera i na ista odgovor treba tražiti kod nadležnih ministarstava, službi za inspeksijske poslove, sindikalnih organizacija, sudova ili ombudsmána za ljudska prava, kako biste se informisali o stvarnim dimenzijama ovog problema.

Cijeneći ozbiljnost ove pojave, za koju medicinska struka ima interes samo u domenu zdravstvenih posljedica, u nastavku vam dostavljamo naše mišljenje i preporuke, a koji bi mogli uticati na buduće aktivnosti izvršne i zakonodavne vlasti u ovoj oblasti.

Na pitanja koja ste postavili:

„Da li je moguće da zdrava osoba stekne psihičke smetnje kao rezultat konstatnog ili sistematskog nefizičkog tj. psihičkog maltretiranja na radnom mjestu? Da li psihosocijalna atmosfera u školskim i drugim institucijama, a naročito mobing može uticati na mentalno zdravlje građana do te mjere, da im je kao žrtvama potrebna pomoć vaših institucija?“

odgovor je DA, jer po definiciji, mobing je „specifični oblik ponašanja na radnom mjestu, kojim jedna osoba ili skupina njih sistematski psihički zlostavlja i ponižava drugu osobu, s ciljem ugrožavanja njezina ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta, sve do eliminacije s radnog mjesta,, odnosno psihičko nasilje koje najčešće ima za cilj da

natjera žrtvu mobinga da, zbog nemogućnosti da se odbrani, samovoljno napusti radnu organizaciju.

Ako je ponašanje mobera/zlostavljača učestalo, svake sedmice kroz duži vremenski period (najmanje šest mjeseci), kod žrtve mogu da se jave različite zdravstvene tegobe na somatskom i psihičkom planu, kao što su pretjerana napetost, depresivnost, osjećaj gubitka životnog smisla, gubitak motivacije za rad i bezvoljnost, nesаница, košmarni snovi, socijalna izolacija, povlačenje u svoj unutrašnji svijet u kojem vlada beznade, zatim nekritično rizično ponašanje, povećana potreba za uzimanjem sedativa, alkohola i drugih psihoaktivnih supstanci, zaboravnost, eksplozivnost ili napadi agresivnosti....Iz navedenih simptoma dolazi do poremećaja odnosa u porodici žrtve, bračnih problema, učestalih izostanaka s posla, bolovanja, pri čemu žrtva sve više gubi osjećaj za realitet, ulazi u zatvoren krug vlastite psihološke samice iz koje ishod može biti i suicid, kao najteža posljedica kontinuiranog mobinga.

U ovakvim situacijama, žrtvi je neophodna stručna pomoć multidisciplinarnog tima i to što je prije moguće, kako bi se, prije svega, neutralizirali manifestni psihički simptomi, a zatim kroz dugoročni psihoterapijski tretman, pomoglo da osoba obnovi svoje samopouzdanje i samopoštovanje i povрати izgubljeni osjećaj dostojanstva na poslu.

Pomoć je moguće dobiti u centrima za mentalno zdravlje Doma zdravlja Sarajevo, specijalističko-konsultativnim službama naših ustanova kao i na Psihijatrijskoj klinici Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu.

U obrazloženju pitanja koje ste postavili, dobro ste zaključili „da psihosocijalna klima u školama, na poslu, nije na zadovoljavajućem nivou“, što je rezultat dugotrajno nepovoljne opće situacije u zemlji, lošeg ekonomskog standarda, upornog zanemarivanja problema vezanih za posttraumatski stresni poremećaj stanovništva, čija je prevalenca u općoj populaciji veoma visoka, na šta stručnjaci upozoravaju još od završetka rata u BiH kao i mnogih drugih sociopatoloških pojava u našem društvu. Također, ne treba zanemariti činjenicu da i dominantan uticaj nacionalnih političkih partija na sve sfere života i rada, značajno doprinosi stanju ruiniranog mentalnog zdravlja ljudi.

Stoga je opravdana vaša zabrinutost u postavljanju pitanja „šta stručnjaci preporučuju zakonodavnoj i izvršnoj vlasti da radi i kako da sistemski reaguje kada dođe do epidemije ove vrste u društvu, a naročito u institucijama kojima su ova tijela nadležna?“

Uprkos stvarnom stanju duha i mentalnog zdravlja stanovništva uopće, naše društvo je blagovremeno, donošenjem Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“ broj 59/9) i izmjenama i dopunama zakona („Službeni glasnik BiH“ broj 66/16), prepoznalo značaj zaštitnog zakonodavstva u odbrani prava žrtava mobinga, što je važan formalno-pravni put u procesu oporavka žrtve, ali svakako ne i jedini.

Zato preporučujemo izvršnoj i zakonodavnoj vlasti **da hitno donese odluku o formiranju razumnog budžeta za prevenciju**, kako mobinga tako i mentalnih poremećaja i bolesti (depresija, PTSP, bolesti ovisnosti i dr.), čiji su uzroci prevashodno vezani za gore navedene

socijalne faktore. Ovaj set mjera treba da uključi sistemsku, dugoročnu, javnu i usmjerenu edukaciju stanovništva iz komunikacijskih vještina i međusobnog ophođenja, organizovanje kampanja protiv diskriminiranja drugih i drugačijih, podjelu info letaka, vodiča i pamfleta, relaksiranje opće političke klime, između ostalog, ukidanjem moratorija na zapošljavanje mladih, koji znači brutalnu povredu prava na rad, a bez bilo kakvog stvarnog benefita za zajednicu..... Sve to i još mnogo toga što nije navedeno, treba razmotriti, s ciljem stvaranja perspektive ostanka i opstanka sadašnjeg društva i budućih generacija.

S poštovanjem,

P. [REDACTED] KRAJAC
AR
SUBSPECIJALISTA ZA BOLEST I OVISNOST
Predsjednik Etičkog komiteta:
Prim. dr Miloš Pokrajac